

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗПО «ДНІПРОВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ
У ДНІПРОВСЬКОМУ ПРОФЕСІЙНОМУ ТЕХНОЛОГІЧНОМУ
КОЛЕДЖІ**

Розглянуто та схвалено
на засіданні педагогічної ради
Дніпровського професійного технологічного коледжу
протокол від 30.06 2022 р., № 14

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом від 02.07.2022 2022 р. № 365

Директор Коледжу

Олександр СТІЛЕЦЬ

ДНІПРО
2026

I. Загальні положення

1.1. Положення про вибіркові освітні компоненти (далі - Положення) у Дніпровському професійному технологічному коледжі (далі – Коледж) містить основні вимоги щодо здійснення здобувачами фахової передвищої освіти права вибору освітніх компонентів/навчальних дисциплін відповідно до п. 15 статті п.17 статті 53 Закону України «Про фахову передвищу освіту», Листа Міністерства освіти і науки України №3/20290-20 від 15.07.2020 р. «Щодо розроблення освітніх програм фахової передвищої освіти», Методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України та Державної служби якості освіти України щодо розроблення освітньо-професійних програм та навчального плану підготовки здобувачів фахової передвищої освіти (2022 р.), Статуту Коледжу, Положення про організацію освітнього процесу у Дніпровському професійному фаховому коледжі, інших нормативних документів Коледжу.

1.2. Положення визначає механізм реалізації права здобувачів фахової передвищої освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії та порядок і умови здійснення вибору освітніх компонентів/навчальних дисциплін здобувачами освіти.

1.3. ***Освітні компоненти за вибором здобувача освіти або вибіркові компоненти*** - це дисципліни, курси або модулі, які студенти закладів фахової передвищої освіти обирають самостійно для формування власної індивідуальної освітньої траєкторії та поглиблення професійних знань.

1.3. Вибіркові освітні компоненти вводяться Коледжем до освітніх професійних програм з метою

- поглиблення знань за спеціальністю та здобуття студентами додаткових спеціальних компетентностей, у тому числі формування цифрових навичок та Soft Skills;
- задоволення власних освітніх запитів;
- підвищення конкурентоспроможності на ринку праці, враховуючи зміни технологій виробництва та регіональні потреби у спеціалістах;
- забезпечення гнучкості навчання та розширення можливостей для академічної мобільності.

1.4. Вибір навчальних освітніх компонентів здійснюється студентами у межах, передбачених відповідною освітньо-професійною програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 10 відсотків для здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр». При

цьому здобувачі освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших рівнів освіти, за погодженням із заступником директора з навчально-виробничої роботи та завідувачем відділення.

1.5. Вибір освітніх компонентів варіативної частини освітньо-професійної програми студент здійснює при формуванні індивідуального навчального плану.

1.6. Нормативний зміст освітньої програми з будь-якої спеціальності (спеціалізації) визначається стандартом освіти, а варіативний – закладом освіти - Коледжем.

1.7. Відповідна методична комісія, що пропонує вибіркові дисципліни, забезпечує підготовку робочих навчальних програм з дисциплін, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для вивчення вибірових дисциплін.

1.8. Якщо здобувач освіти починає заняття на певному рівні фахової передвищої освіти з 1 вересня, то він може брати участь у виборі окремих дисциплін з переліку тільки для наступного року навчання. Здобувачі освіти обирають вибіркові дисципліни на відповідні семестри наступного навчального року.

1.9. Перелік дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік може змінюватися (вноситися в робочий навчальний план згідно наказу директора Коледжу).

1.10. Вибір дисциплін варіативної частини освітньо-професійної програми здобувач освіти здійснює при формуванні індивідуального навчального плану. Згідно з вимогами Європейської кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу індивідуальний навчальний план є основним робочим документом здобувача освіти.

1.12. Дисципліни вільного вибору представлені переліком дисциплін, що включає в себе як дисципліни відповідної випускової методичної комісії, так і інші дисципліни, що є однаковими за обсягом кредитів та формою контролю. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору здобувача освіти для конкретного семестру вказана у навчальному плані.

1.13. Коледж має право вибіркові компоненти/навчальні дисципліни заклад формувати у блоки - групи дисциплін, які можуть бути пов'язані за змістом між собою та з обов'язковими дисциплінами професійної підготовки. Рішення про формування та методичне забезпечення покладається на методичні комісії.

1.14. У разі, якщо здобувач фахової передвищої освіти вибирає певний блок, то всі освітні компоненти що входять до нього, стають обов'язковими для вивчення.

1.15. У навчальному плані відображаються всі наявні для вибору блоки дисциплін з переліком освітніх компонентів кожного блоку, їх обсяг у кредитах ЄКТС та годинах, види навчальних занять, з розподілом навчального навантаження за семестрами у яких їх вивчають, форми підсумкового контролю тощо.

II. Порядок реалізації права вільного вибору здобувачами освіти вибіркового навчального дисциплін

- 2.1. Методичні комісії, які забезпечують викладання вибіркового дисциплін, до 15 квітня кожного навчального року обговорюють та затверджують протоколно і подають завідувачу відділенням короткі анотації дисциплін (блоків дисциплін), що пропонуються для вільного вибору здобувачам освіти на наступний навчальний рік.
- 2.2. Анотації для ознайомлення здобувачами освіти розміщуються на сайті Коледжу.
- 2.3. Методична комісія разом із завідувачем відділення до 15 травня поточного навчального року ознайомлюють здобувачів освіти із затвердженим переліком вибіркового дисциплін, короткими анотаціями та інформують про особливості формування груп для вивчення вибіркового дисциплін на наступний навчальний рік.
- 2.4. Вибір дисциплін здобувачами освіти здійснюється шляхом подачі письмової заяви на ім'я директора Коледжу до у червні місяці відповідно до положення.
- 2.5. Заява зберігається в особі справі здобувача освіти.
- 2.6. На підставі поданих заяв завідувач відділення формує заступнику директора з навчальної роботи подання на розподіл академічних груп за обраними дисциплінами, а директор Коледжу видає відповідний наказ про закріплення здобувачів освіти за вибірково дисциплінами.
- 2.7. У разі, якщо для вивчення окремої вибіркової дисципліни не сформувалась група з мінімальною кількістю здобувачів освіти, то завідувач відділення доводить до відома здобувачів освіти перелік дисциплін, які не будуть вивчатись. Після цього здобувачі освіти упродовж тижня повинні обрати інші дисципліни, з яких сформувалася (чи сформується) кількісно достатня група.
- 2.8. Здобувач освіти, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо), не визначився з вибірково дисциплінами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання.
- 2.9. Здобувач освіти, який не визначився з переліком вибіркового дисциплін та не подав заповнену заяву у визначені терміни, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які вважаються необхідними для оптимізації кількісного складу академічних груп.
- 2.10. Після остаточного формування і погодження академічних груп з вивчення вибіркового дисциплін інформація про вибірково дисципліни вноситься до індивідуального плану здобувача освіти. З даного моменту вибірково дисципліна стає для здобувача освіти обов'язковою. Самочинна відмова від вивчення курсу

тягне за собою академічну заборгованість, за що здобувач освіти може бути відрахований з навчального закладу.

2.11. Формування вибіркової складової ІНП здобувачем фахової передвищої освіти здійснюється відповідно до даного Положення в наступному порядку:

- ІНП формується за відповідною освітньою програмою і складається здобувачем освіти під керівництвом завідувача відділення на кожний рік навчання (на наступний навчальний рік складається в кінці поточного). Завідувач відділення може залучати класних керівників академічних груп до формування ІНП здобувачів освіти.
- Нормативні дисципліни, що входять до робочого навчального плану відповідного семестру, є обов'язковими для включення до ІНП.
- У кожному з циклів дисциплін, які входять до навчального плану (загальної та фахової підготовки), здобувач освіти має можливість обрати вибіркові дисципліни (у межах передбаченої вибіркової складової), які в сукупності з нормативними (обов'язковими) формують його індивідуальний навчальний план.
- Здобувачі освіти першого року навчання формують свій ІНП протягом першого тижня навчального року. Вивчення вибірових навчальних дисциплін розпочинається з четвертого семестру.

2.12. Організація формування вибіркової складової ІНП починається за три місяці до початку вивчення даних дисциплін і здійснюється зазвичай на наступний навчальний рік в такому порядку:

- За два місяці до кінця навчального року завідувач відділення та голови методичних комісій доводять до відома здобувачів освіти перелік вибірових дисциплін на подальший період навчання, порядок їх вивчення, анотації до змісту вибірових навчальних курсів, організовують зустрічі з викладачами відповідних дисциплін та забезпечують консультування з усіх питань щодо вибору тієї чи іншої дисципліни.
- Здобувачі освіти мають можливість самостійно ознайомитися з переліком вибірових освітніх компонент з відкритого переліку в освітньо-професійній програмі та переліку навчальних дисциплін вільного вибору здобувачів освіти, розміщених на офіційному сайті Центру.
- За місяць (до 1 червня) до закінчення II семестру кожного навчального року студенти подають завідувачу відділення заяви, в яких із запропонованого переліку дисциплін обирають курси для включення їх до ІНП наступного навчального року.

- Обрані вибіркові освітні компоненти/навчальні дисципліни на підставі аналізу заяв здобувачів освіти включаються до робочих навчальних планів, адміністрації Коледжу подаються пропозиції щодо формування навчальних груп для вивчення вибірових дисциплін. Дана процедура має бути завершена до кінця червня місяця.
 - Після затвердження в установленому порядку робочого навчального плану з переліком вибірових дисциплін, які здобувачі освіти будуть вивчати в наступному навчальному році, завідувач відділення організовує включення відповідних дисциплін до індивідуальних навчальних планів кожного здобувача освіти.
 - Зміни до вибірової частини свого індивідуального навчального плану здобувач освіти може ввести не пізніше, ніж за місяць до початку навчального року за обґрунтованою заявою на ім'я завідувача відділення.
 - При затвердженні індивідуального навчального плану студента на наступний навчальний рік враховується фактичне виконання студентом плану за попередні роки.
 - За умови переведення (поновлення) студента формування індивідуального навчального плану проводиться з урахуванням дисциплін чинного навчального плану, вивчених у попередньому закладі освіти (відповідно до академічної довідки).
- 2.13. Обрані дисципліни вносяться до робочих навчальних планів і визначають навчальне навантаження методичної комісії та викладачів на навчальний рік.

II. Організаційно-методичне забезпечення права здобувачів освіти на вибір елективних освітніх компонентів

- 3.1. Викладання вибірових дисциплін здійснюють методичні комісії забезпечення фахової передвищої освіти Коледжу за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності комісії оперативно задовольнити потреби здобувачів для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраною спеціальністю.
- 3.2. Зміст конкретної вибірової навчальної дисципліни визначає її робоча програма навчальної дисципліни (силабус).
- 3.3. Вибіркова навчальна дисципліна, відповідно до наказу МОН України № 686 «Норми часу», запроваджується за умови чисельності групи не менш як 15 осіб.

3.4. За зміст та реалізацію вибіркової навчальної дисципліни в освітньому процесі несуть відповідальність завідувач відділення фахової передвищої освіти та голова методичної комісії, за якою закріплено викладання вибіркової навчальної дисципліни.

3.5. Методичні комісії, які забезпечують викладання вибірових дисципліни подають до 01 вересня кожного навчального року до методичного кабінету робочі навчальні програми (силабуси) кожної вибіркової дисципліни, оформлені відповідно до нормативної бази, яка існує у Коледжі.

3.6. Методичні комісії, які забезпечують викладання вибірових навчальних дисциплін, до 15 березня кожного навчального року вносять зміни до переліку вибірових навчальних дисциплін. Пропозиції щодо внесення змін до переліку вибірових навчальних дисциплін на кожен наступний навчальний рік розглядаються та затверджуються на засіданнях методичних комісій із залученням робочих груп освітньо-професійних програм, стейкхолдерів та здобувачів фахової передвищої освіти.

3.7. При розгляді змін до переліку вибірових дисциплін обов'язково аналізується забезпечення можливості організації освітнього процесу високої якості. Основними критеріями є:

- кадрове забезпечення (науковий ступінь, вища кваліфікаційна категорія, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг);
- навчально-методичне забезпечення;
- матеріально-технічне забезпечення.

3.8. Для забезпечення принципу конкуренції при виборі здобувачами фахової передвищої освіти вибірових навчальних дисциплін, педагогічні працівники методичних комісій у вільний від проведення навчальних занять час проводять презентаційні заходи.

IV. Процедура перезарахування кредитів

4.1. У разі поновлення, переведення або зарахування на старші курси здобувача освіти перезарахування кредитів вибірових дисциплін здійснюється завідувачем відділення за поданням методичної комісії.

4.2. Перезарахування кредитів здійснюється за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови однакової кількості кредитів.

4.3. Адміністрація Коледжу може дозволити здобувачам освіти, які є учасниками програм академічної мобільності зараховувати вибірові дисципліни, які

прослухані в іншому навчальному закладі освіти, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності у Коледжі.

V. Прикінцеві положення

5.1. Дане Положення розглядається і схвалюється Педагогічною радою Коледжу та затверджується директором.

5.2. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і ухвалюються Педагогічною радою та затверджуються директором Коледжу. У тому ж порядку Положення скасовується.

5.3. Коледж забезпечує публічний доступ до тексту Положення через власний офіційний сайт Коледжу.